

NIEUWSBRIEF

De Varkenspraktijk

TIJD

Collega Marrina geëerd om inzet!

De **Geert Reinders Penning** wordt jaarlijks door de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD, de beroepsorganisatie voor dierenartsen in Nederland) uitgereikt en is een erkenning van iemand die zich op diergeneeskundig gebied **uitzonderlijk heeft onderscheiden**. Dit is in de geest van Geert Reinders, de ontdekker van de runderpestvaccinatie in 1774. Kenmerken voor de persoon die deze prijs in ontvangst mag nemen zijn: ondernemend, onderzoekend, innovatief, communicatief en gericht op de praktijk, de verbetering van diergezondheid en het maatschappelijke belang.

Donderdag 10 oktober j.l. heeft Marrina deze prachtige oeuverprijs in ontvangst mogen nemen. De jury roemt Marrina om haar **leutelrol** in de transitie naar een duurzamere en diergerichtere veehouderij. Hierbij werd de nadruk gelegd op haar **onvermoeibare inzet, verbindende kracht** en haar vermogen om met een frisse blik **traditionele praktijken te doorbreken**. Lees meer over deze eervolle prestatie op [**onze website**](#).

Voor je het weet zit je 32 jaar in het vak. Jan Paul neemt ons mee in de veranderingen van de afgelopen jaren. Per januari gaat hij namelijk van zijn welverdiende pensioen genieten! Door de jaren heen heeft Marrina zich onvermoeibaar ingezet voor de varkenssector, wat bekroond is met een prestigieuze prijs. En dat de tijd vliegt, blijkt ook dat het alweer december is. Alvast fijne feestdagen gewenst namens ons hele team!

- 32 jaar dierenarts in de varkenshouderij
- Euthanasie
De reeks samengevat
- Test je kennis!
- Afscheid
- Doorsmetten?
- Even voorstellen: Karin de Brouwer

32 jaar dierenarts in de varkenshouderij

Jan Paul Langens

Varkensarts De Varkenspraktijk, locatie Oss en Mill

In 1992 ben ik gestart als dierenarts bij de DAP Oss en me vrijwel meteen gaan toeleggen op de begeleiding van varkensbedrijven. Het was vooruitstrevend dat we alleen landbouwhuisdieren hadden met diersoortgespecialiseerde dierenartsen. 's Ochtends namen we met z'n allen telefoontjes aan (geen mobiele telefoon, wel koffie). 32 jaar later zijn we al vroeg op pad en rijden het hele land door. In de loop der jaren zijn we door diverse samenwerkingsverbanden gegroeid tot een omvangrijke praktijk.

In die 32 jaar is er ontzettend veel veranderd. Wat mij betreft niet alleen vooruitgang. Even een paar **feitjes**: op het hoogtepunt (begin 1997) telde Nederland 15 miljoen varkens. Halverwege 2024 stond de teller op ongeveer 10,5 miljoen. Het aantal varkensbedrijven is teruggelopen van 15 duizend naar 3 duizend. De gemiddelde bedrijfsgrootte is fors toegenomen (zeugenbedrijf gemiddeld ruim 800 zeugen, vleesvarkensbedrijf gemiddeld ruim 2600 dieren). Het aantal grootgebrachte biggen per zeug is gestegen van 20 naar 32 en meer. Onvoorstelbaar! Op gebied van dierenartsen werden eenmans-praktijken groepspraktijken met 20 en meer dierenartsen.

Ik heb de varkenshouderij zien ontwikkelen tot een **sector waarin hoogwaardige technologie een grote rol speelt** en **vakmanschap steeds belangrijker** wordt. Van natuurlijke ventilatie naar gestuurde klimaatregeling met koelmogelijkheid. Dieren op stro naar balansvloeren. Camera's en allerlei (online) meetapparatuur hebben hun intrede gedaan. Dierwelzijn en milieu krijgen veel aandacht en brengen de nodige uitdagingen met zich mee. Eigenaren van varkensbedrijven zijn ware managers geworden.

Een aantal momenten gedurende de afgelopen 32 jaar hebben **veel impact** gehad op de sector en alle mensen die daarin werken. Op mijn netvlies gegrift blijft de **varkenspest** in 1997. We hebben veel te veel dieren moeten euthanaseren om verdere spreading te voorkomen. Dat willen we met z'n allen nooit meer. Ook de **MKZ** in 2001 heeft veel impact op de sector gehad. **Prijstechnisch** waren er zeer diepe dalen en mooie pieken. Ik denk dat de sector gemiddeld genomen meer zou moeten verdienen om beter renovaties te kunnen doen.

In het gezondheidsdenken is veel veranderd en De Varkenspraktijk is daarin voorloper geweest. Bedrijven met een **'hoge gezondheid status'** werden toentertijd door veel dierenartsen voor onmogelijk gehouden, nu de gedroomde status voor veel ondernemers. In samenwerking met PorQ hebben we onze begeleiding steeds meer op bedrijfsstructuren en werkwijze gericht, om op die manier ziekte te voorkomen in plaats van achter de feiten aan te lopen. We douchen wat af en binnen de bedrijven kleden we ons meermalen om. Het is in de stal een kleurig geheel geworden. Wat een verschil met toen ik begon. Met een beetje geluk waren er laarzen en een stofjas beschikbaar.

Ik schreef dat de ontwikkelingen voor mij niet alleen vooruitgang betekenen. Één ding is wat mij betreft hetzelfde gebleven, namelijk het ontzettend mooie **contact** dat ik met eigenaren en medewerkers ervaar. Natuurlijk veelal over varkens, maar zeker ook geregeld over allerlei zaken daarbuiten. Vooral dit contact ga ik missen als **ik per 1 januari stop** als varkensarts bij De Varkenspraktijk. Het is een mooie sector en de mensen die erin werken verdienen een positievere kijk van buitenaf.

Euthanasie

“Euthanasie op uw bedrijf: voor de één een zorgenkindje, voor de ander al onderdeel van de gebruikelijke werkzaamheden”. Met deze zin begonnen we begin dit jaar aan een artikelenreeks waarin euthanasie op het varkensbedrijf aan bod is gekomen. In de reeks zijn antwoorden gegeven op vragen zoals wanneer een dier gedood mag worden en wie dat mag doen. Ook is het verschil tussen bedwelmen en doden

besproken en zijn verschillende methoden van bedwelmen en doden aan bod gekomen.

Inherent aan het houden van varkens, is het zorgen voor zieke of gewonde varkens. Een goede euthanasiemethode is daarbij onmisbaar. Met deze artikelenreeks hopen we u genoeg handvaten gegeven te hebben om euthanasie op uw bedrijf mogelijk te maken. En hopen we het onderwerp bespreekbaarder te hebben gemaakt, zodat vragen altijd gesteld kunnen worden.

Test je kennis!

In de praktijk komen we met regelmaat interessante beelden tegen. Weet u waar we bij de bovenstaande foto mee te maken hebben?

- A. Stress
- B. Streptococci
- C. PRRS

Klik [hier](#) voor het juiste antwoord!

Afscheid

In het hoofdartikel van deze nieuwsbrief vertelt collega Jan Paul over zijn ervaringen in de afgelopen 32 jaar als dierenarts.

En dat is niet voor niets; per 1 januari zal hij van zijn welverdiende pensioen gaan genieten en daarmee de praktijk gaan verlaten. Recht van de studie diergeneeskunde begonnen als jonge kerel in een gemengde dierenartspraktijk. Uiteindelijk volledige toespitsing op de varkenssector met ook een bestuurlijke functie binnen de praktijk, waardoor hij niet alleen op de bedrijven van grote toegevoegde waarde is geweest de afgelopen jaren. Het behoeft geen uitleg dat we onze zeer gewaardeerde, betrokken collega met zijn kundigheid én enorm empa-

thische vermogen ontzettend gaan missen!

Daarnaast nemen we ook afscheid van collega Patricia. Per 9 december gaat zij een nieuwe uitdaging aan. Via deze weg wil zij eenieder bedanken die haar tijd bij De Varkenspraktijk tot een leerzame, memorabele periode heeft gemaakt, gevuld met gezelligheid (en appeltaart!).

Doorsmetten?

Kraamstaldiarree is een veel voorkomend probleem. Zeker nu het buiten kouder geworden is en er daardoor meer risico is op tocht of wisselende temperaturen in de kraamafdeling. Diarree bij jonge biggen kan verschillende oorzaken hebben. De E. Coli of Clostridium bacterie spelen vaak een rol.

Bij diarree veroorzaakt door Clostridium hangt het af van het type. Clostridium Perfringens type A geeft milde verschijnselen zoals diarree en groeivertraging, terwijl type C een ernstige darmbeschadiging geeft die nog al eens dodelijk kan zijn. Naast bacteriën kan ook een virus de oorzaak zijn. Het Rotavirus is een heel besmettelijk virus. Als biggen al in de eerste levensweken met het virus in contact komen kan dit water-

dunne diarree tot gevolg hebben. Vaccinatie van dragende zeugen tegen ziektekiemen die kraamstaldiarree veroorzaken is in veel gevallen mogelijk, maar niet altijd. Binnen het Rotavirus is er sprake van verschillende typen. Tegen type C, welke ook regelmatig gezien wordt bij jonge biggen, zijn de gebruikte varkens- en rundveevaccins niet werkzaam. In dit geval is “doorsmetten” aan te raden. Er is in de wetenschap een mooie naam voor bedacht: “Natural Planned Exposure”. Dit is niets meer dan gelten en zeugen al vroeg in contact laten komen met ziektekiemen die in de kraamstal een rol spelen. Ze maken op deze manier een natuurlijke infectie door en gaan afweerstoffen produceren, welke via de biest doorgegeven worden aan de biggen. Doorsmetten gebeurt

in de praktijk bijvoorbeeld met jute zakken, welke in het biggen-nest gelegen hebben, of met darminhoud of mest van jonge biggen. Een nadeel van doorsmetten is echter dat je dragende zeugen kunt besmetten met ziektekiemen die je eigenlijk helemaal niet bij de zeugen wilt hebben. Als je van PRRS af wilt komen, dan is het stoppen van een verticale besmetting, een besmetting van moeder naar biggen, van cruciaal belang. Bij doorsmetten vindt juist verdere verspreiding van het virus plaats.

Met vaccineren of doorsmetten alleen kom je er niet. Er spelen allerlei factoren mee die in orde moeten zijn om diarree te voorkomen. Aanpak van kraamstaldiarree is maatwerk, waarbij je dierenarts en andere adviseurs je kunnen helpen de juiste stappen te zetten.

Even voorstellen

Ik ben Karin de Brouwer. Sinds augustus 2023 werk ik bij Dierenkliniek 't Leijdal. Sinds enkele jaren woon ik in Alphen (NB), maar eigenlijk kom ik uit Someren-Heide. Ik ben opgegroeid op een melkveebedrijf en vanuit daar is mijn passie voor landbouwhuisdieren ontstaan. Sinds ik bij 't Leijdal werk, kom ik steeds meer in contact met varkenshouders,

niet alleen via de telefoon en medicijnbestellingen, maar ook omdat ik nog voor de scanservice op pad ga naar onder andere zeugenhouders. Het feit dat elke dag hier anders is, maakt het werk zo leuk en afwisselend!